

Korte termijn herstelplan PMA per 30 september 2011

Nummer en naam van het pensioenfonds

15565 Stichting Pensioenfonds Medewerkers Apotheken (PMA)

Actuele dekkingsgraad

96,9% (per 30 september 2011)

Minimaal vereist eigen vermogen (als % van de technische voorziening)

Het minimaal vereist eigen vermogen als percentage van de technische voorziening bedraagt 5%. De minimaal vereiste dekkingsgraad bedraagt 105%.

Status financiële positie

Per 30 september 2011 was er sprake van een dekkingstekort: de aanwezige dekkingsgraad bedraagt 96,9% ten opzichte van een minimaal vereiste dekkingsgraad van 105%.

Kwalitatieve beschrijving van oorzaken tekortsituatie

De drie belangrijkste oorzaken van het ontstaan van de tekortsituatie zijn:

1. De hogere levensverwachting.

Deze heeft geleid tot een aanzienlijke verhoging van de voorziening pensioenverplichtingen, en daarmee een verlaging van de dekkingsgraad. Het effect daarvan is overigens reeds per 31 december 2010 en dus ook in de startdekkingsgraad van 2011 verwerkt.

2. De daling van de rente.

De rentetermijnstructuur (RTS) zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door De Nederlandsche Bank (DNB) is per saldo flink gedaald in het 3^e kwartaal van 2011. Vanwege de lange duration van de pensioenverplichtingen en de relatief korte duration van vastrentende waarden, heeft de rentedaling een zeer negatief effect op de hoogte van de nominale dekkingsgraad gehad.

3. De daling van het beleggingsrendement.

Het beleggingsrendement in het jaar 2011 tot en met september bedraagt +/- 5,0%. Dit is minder dan benodigd. Met name het rendement op zakelijke waarden is negatief geweest. Het rendement op de vastrentende waarden is positief geweest, maar dit heeft de

vermogensafname door de gedaalde aandelenkoersen niet voldoende kunnen compenseren.

Kwantitatieve typering oorzaken tekortsituatie

Δ DG(orzaken voor mutaties van de dekkingsgraad)								
jaar	DG primo	Premie M1	Uitkering M2	Indexering M3	Rentetermijn- structuur M4	Over- rendement M5	Overig M6	DG 30- 9-2011
	%	Δ%-punt	Δ%-punt	Δ%-punt	Δ%-punt	Δ%-punt	Δ%-punt	%
2011	121,1	-0,6	+0,4	0,0	-17,4	-7,5	+0,9	96,9

Realisatie van parameters				
jaar	Feitelijke premie)	Indexatie actieven)	Indexatie inactieven)	Beleggings- rendement 2011 t/m sept.
	%	%	%	%
2011	24,6% en 28,8%	0,75%	0,75%	-5,0%

**) De vaste premie bedraagt in 2011 24,6% voor de deelnemers geboren in of na 1950 en 28,8% voor de deelnemers geboren voor 1950.*

***) Procentuele verhoging per 1 januari 2011, conform de CAO-loonstijging in de openbare apotheken in 2010. Per 1 januari 2011 lag de aanwezige dekkingsgraad van PMA ruim boven het herstelpad zoals opgenomen in het lange termijn herstelplan ingaande 1 januari 2009. De toeslagverlening is al verwerkt in de dekkingsgraad per 31 december 2010. Daarom is de verandering van de dekkingsgraad in 2011 als gevolg van de mutatie in de M3 nihil.*

Hoe ziet het beleid van PMA er tijdens de herstelperiode uit?

Premiebeleid

De pensioenaanspraken worden in 2012 gefinancierd door betaling van een vaste premie van 28,5% (was in 2011: 24,6%) voor de deelnemers geboren in of na 1950 en van 33,3% (was 28,8%) voor de deelnemers geboren voor 1950. De totale premie komt gemiddeld uit op 28,7% (was in 2011: 24,8%) van de pensioengrondslagsom. De premieverhoging heeft voor de actieve deelnemers uiteraard minder impact naarmate de restant looptijd tot aan de uitkeringsperiode korter is.

Toeslagbeleid

Het toeslagbeleid zoals dat is omschreven in de ABTN wordt gedurende de herstelperiode ongewijzigd gehanteerd.

De ambitie is om op basis van de loonontwikkeling volgens de CAO Apotheken een toeslag te verlenen. Indien de financiële positie van het fonds dit niet toelaat wordt door het bestuur beoordeeld of een verminderde toeslagverlening tot de mogelijkheden behoort. Is dit niet mogelijk (zoals in een situatie van dekkingstekort) dan wordt geen toeslag verleend. Deze beoordeling komt ieder jaar terug; de feitelijke toeslagverlening zal dus kunnen afwijken van wat is opgenomen in het dekkingsgraadsjabloon (zie verderop in dit herstelplan).

Gegeven de dekkinggraad van het fonds per 31 december 2010, die per deze datum ruim boven het in het lange termijn herstelplan van PMA opgenomen herstelpad lag, heeft het bestuur besloten om per 1 januari 2011 een toeslag van 0,75% te verlenen. Deze toeslagverlening is verwerkt in de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2010.

Beleggingsbeleid

Het beleggingsbeleid wordt ongewijzigd gehanteerd.

Het verwachte rendement is bepaald per subcategorie, gebaseerd op onze verwachtingen, met in acht neming van de door DNB opgestelde nieuwe parameters geldend ingaande 1 januari 2012. De gewichten per subcategorie komen overeen met die van de strategische beleggingsmix zoals die is vastgesteld na de laatste ALM studie, met de kanttekening dat de bescheiden gewichten van de liquiditeiten en de alternatives in de modellering zijn toegewezen aan respectievelijk de qua rendementsverloop vergelijkbare subcategorieën vastrentende waarden en aandelen. Daarbij is verondersteld dat het US Dollar risico ten opzichte van de Euro gemiddeld voor 75% zal zijn afgedekt. Tevens wordt verondersteld dat in de herstelperiode het renterisico van de pensioenverplichtingen wordt afgedekt conform het strategische beleggingsbeleid van PMA, waarin de mate van afdekking toeneemt naarmate de rente op Nederlandse staatsleningen met een restant looptijd van 30 jaar hoger is.

Dit leidt tot een gemiddeld verwacht beleggingsrendement van 5,4% per jaar.

De opbouw per beleggingscategorie is als volgt:

	Gewicht	Verwacht rendement	Bijdrage aan totaal rendement
Vastr. Waarden	41,0%	3,90%	1,60%
Aandelen mature	31,5%	6,30%	1,98%
Aandelen EM	12,5%	6,80%	0,85%
Indirect Onr. Goed	15,0%	6,30%	0,95%
			5,38%

Wij verwijzen naar de “onderbouwing uitgangspunten”, onderdeel “portefeuille rendement”.

Overige maatregelen

Er worden voorsnog geen aanvullende maatregelen genomen gedurende de herstelperiode.

Maatregelen bij tegenvallend herstel

De ontwikkeling van de dekkingsgraad, zoals verderop zichtbaar in het dekkingsgraadsjabloon, laat zien dat het minimaal vereist eigen vermogen onder de verwachte omstandigheden binnen drie jaar op tenminste het vereiste niveau kan liggen.

Jaarlijks zal een evaluatie plaatsvinden om te bepalen of het herstel conform het verwachte “herstepad” plaatsvindt, of dat toch additionele maatregelen vereist zijn. Één van de volgende maatregelen, dan wel een combinatie van één of meer van de onderstaande maatregelen, zal dan worden overwogen:

- De pensioenpremies zullen stijgen naar een alsdan nader vast te stellen niveau.
- De pensioenregelingen zullen worden versoerd op een alsdan vast te stellen wijze.
- Er zal een negatieve toeslagverlening (korting) plaatsvinden voor zowel de actieven als de inactieven, in een alsdan vast te stellen mate, waarbij (op basis van de huidige regelgeving) in eerste instantie voorwaardelijke besluitvorming tot negatieve toeslagverlening zal plaatsvinden, welke een jaar later geëffectueerd wordt indien na dat jaar nog steeds sprake zou zijn van onvoldoende herstel.

Bijzonderheden m.b.t. de criteria voor het korte termijn herstelplan (Besluit FTK art. 17, lid d)

In artikel 17, lid d van Besluit FTK wordt verwezen naar artikel 140 van de Pensioenwet. Dit herstelplan voldoet aan de voorwaarden van artikel 140. Er vinden geen ingrijpende veranderingen in het financiële beleid van Stichting Pensioenfonds Medewerkers Apotheken plaats.

Toelichting van het bestuur op het herstelplan

Het bestuur constateert dat het korte termijn herstelplan een herstel laat zien van het dekkingstekort binnen drie jaar.

Mochten de ontwikkelingen zodanig zijn dat de situatie van onderdekking niet binnen drie jaar zal zijn opgeheven, dan wel dat bij de jaarlijkse evaluatie blijkt dat het feitelijk herstel achterblijft bij het in het dekkingsgraadsjabloon aangegeven herstelpad, dan zal het bestuur één of meer van de maatregelen nemen zoals hierboven aangegeven. Daarbij neemt het bestuur in overweging dat enerzijds zoveel mogelijk moet worden voorkomen dat de pensioenen in opbouw en de pensioenen in uitkering worden gekort. Anderzijds moet zoveel mogelijk worden voorkomen dat door een langdurige situatie van onderdekking de kosten van herstel worden doorgeschoven naar jongere generaties. Bij de eventueel te nemen additionele maatregelen zal zoveel mogelijk een evenwichtige belangenafweging worden nagestreefd.

Als bijlage bij dit herstelplan is een continuïteitsanalyse toegevoegd.

De deelnemers van PMA worden onder meer via de website van PMA geïnformeerd over het herstelplan. Tenminste maandelijks wordt op de site informatie verstrekt met betrekking tot de ontwikkeling van de aanwezige dekkingsgraad.

Dit herstelplan is door het bestuur opgesteld en direct na de totstandkoming voorgelegd aan de Deelnemersraad van PMA voor advies. De Deelnemersraad heeft op 22 november 2011 een positief advies met betrekking tot het herstelplan aan het bestuur geformuleerd.

Ondertekening door het bestuur:

Plaats: Den Haag
Datum: 24 november 2011

Namens het Bestuur van Stichting Pensioenfonds Medewerkers Apotheken:

b.a.:

~~Drs. A. van Zijl~~
Voorzitter

H. Hofstee
PLvV, voorzitter

~~A.A. Bal~~
Secretaris

Vermogensoverzicht per 30 september 2011 (x € 1.000)

Activa	
Immateriële activa	€ -
Deelnemingen	€ 294
Beleggingen voor risico fonds	
> Vastgoedbeleggingen	
Directe beleggingen in vastgoed	€ -
Indirecte beleggingen in vastgoed	€ 153.260
> Aandelen	€ 438.731
> Vastrentende waarden	€ 557.371
> Overig	€ 64.064
Beleggingen voor risico deelnemers	
> Vastgoedbeleggingen	
Directe beleggingen in vastgoed	€ -
Indirecte beleggingen in vastgoed	€ -
> Aandelen	€ -
> Vastrentende waarden	€ -
> Overig	€ -
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	€ -
Overig	
> Vorderingen verzekeringsmaatschappijen	€ -
> Overige vorderingen	€ -
> Overlopende activa	€ -
> Liquide middelen (niet beschikbaar voor belegging)	€ -
> Overige activa	€ -
Totaal activa	€ 1.213.720

Passiva	
Eigen vermogen	
> Gespecificeerde reserves	€ -
> Overig eigen vermogen	€ -/- 40.021
Achtergestelde leningen	€ -
Technische voorzieningen	
> Technische voorzieningen voor risico fonds	€ 1.253.028
> Technische voorzieningen afgedekt door garantiecontract	€ -
> Technische voorzieningen voor risico deelnemers	€ -
Andere voorzieningen	€ 18
Overige passiva	€ 695
Totaal passiva	€ 1.213.720

Solvabiliteit en dekkingspositie per 30 september 2011

(in bedragen x € 1.000)

Eigen Vermogen volgens balans	€	-/- 40.021
Immateriële activa	€	-
Achtergestelde leningen, voor zover bijdragend aan solvabiliteit	€	-
Andere correctieposten (indien van toepassing)	€	-
Aanwezige solvabiliteit	€	-/- 40.021
Minimaal Vereist Eigen Vermogen	€	62.651
Dekkingspositie	€	-/-102.672

Toelichting bij berekening solvabiliteit en dekkingspositie

De berekening is conform de DNB Jaarstaten J501. Voor de vaststelling van het minimaal vereist eigen vermogen (MVEV) is het bestuur uitgegaan van 5% van de voorziening pensioenverplichtingen. Uit bovenstaand overzicht is af te leiden dat het eigen vermogen lager is dan het MVEV, hetgeen dus betekent dat er sprake is van een dekkingstekort.

Risico-exposure per 30 september 2011

(bedragen x € 1 miljoen)

	Delta solvabiliteit
S1 Renterisico	€ 160,9
S2 Zakelijke waarden risico	€ 152,3
S3 Valutarisico	€ 75,3
S4 Grondstoffenrisico	€ 7,9
S5 Kredietrisico	€ 5,3
S6 Verzekeringstechnisch risico	€ 66,0
Diversificatie voordeel	€ -178,3

Toelichting bij berekening risico-exposure

De S toets is uitgevoerd met behulp van de standaardformules van DNB.

S1: Voor de bepaling van de S1 is uitgegaan van een duration van de pensioenverplichtingen groot 23,7 en een duration van de vastrentende waarden portefeuille groot 7,6. PMA is gevoelig voor een daling van de rentetermijnstructuur als gevolg van het duration verschil tussen de verplichtingen en de vastrentende waarden.

S2: Het zakelijke waarden risico wordt onderverdeeld in de volgende vier categorieën, waarbij elke categorie een specifiek bufferpercentage dat aangehouden dient te worden kent:

- Aandelen mature markets: € 123,2
- Private equity & Hedge funds: € 3,6
- Aandelen emerging markets: € 32,9
- Vastgoed direct: € 0,0

Er zit een correlatie effect tussen de vier bovengenoemde componenten. Dit diversificatie effect zorgt er voor dat de het totaal risico niet gelijk is aan de som van de S2 van de vier bovengenoemde componenten.

S3: Ten behoeve van het valutarisico moet een buffer worden aangehouden van 20% van de beleggingen voor waardeverandering van alle valuta's ten opzichte van de euro. De door forwards afgedekte valuta is hiervan vrijgesteld. Over 31.00% van het vermogen wordt valuta risico gelopen.

S4: Grondstoffenbeleggingen kennen een bufferpercentage van 30%. Per 30 september 2011 wordt er voor €26.35 miljoen in grondstoffen belegd.

S5: Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de "credit spread". Dit is het verschil tussen het effectief rendement van staatsobligaties van kredietwaardige overheden en het effectief rendement van bedrijfsobligaties. De credit portefeuille heeft een credit spread van 1.70% ten opzichte van de DNB rentetermijnstructuur.

S6: Dit risico bedraagt 5.26% van de verplichtingen (actuele waarde). Solvabiliteit voor dit risico is gewenst voor abnormale negatieve variaties in verzekeringstechnische resultaten binnen een jaar, gegeven de voorziening op actuele waarde.

S7: Er wordt geen separate buffer voor het liquiditeitsrisico meegenomen. Aangenomen wordt dat dit risico (gedeeltelijk) tot uitdrukking komt in de waarderingen. PMA heeft geen grote discretionaire posities in zakelijke waarden. Beleggingsfondsen worden behandeld als een homogene groep beleggingen waarin principe op basis van NAV kan worden uitgetreden.

S8: Er zijn geen significante concentratierisico's in de beleggingsportefeuille van PMA, zodat het niet nodig is hiervoor een specifieke solvabiliteit voor aan te houden.

S9: Er is geen aanleiding om een afzonderlijke buffer aan te houden in verband met operationele risico's.

Dekkingsgraadsjabloon per 30 september 2011

PMA												
Jaar	DG primo	Premie	Uitkering	Indexering	Rentetermijn-structuur	Over-rendement	Overig	DG ultimo	Factelijke premie	indexatie (actieven)	indexatie (niet-actieven)	beleggingsrendement
		M1	M2	M3	M4	M5	M6					
	%	Δ%-punt	Δ%-punt	Δ%-punt	Δ%-punt	Δ%-punt	Δ%-punt	%	%	%	%	%
2011	96,9%	0,3%	-0,1%	0,0%	0,0%	3,7%	0,5%	101,3%	24,6%	0,0%	0,0%	5,4%
2012	101,3%	1,5%	0,0%	0,0%	0,0%	4,0%	-0,2%	106,7%	28,5%	0,0%	0,0%	5,4%
2013	106,7%	1,2%	0,1%	-1,1%	0,0%	3,8%	-0,2%	110,7%	28,5%	1,00%	1,00%	5,4%

Onderbouwing uitgangspunten (o.a. disconteringsvoet premie en afleiding meetkundig portefeuillerendement)

Rentetermijnstructuur

In de herstelperiode is de door DNB voorgeschreven rentetermijnstructuur en bijbehorende systematiek gehanteerd. Dit betekent dat de RTS per 30 september 2011 als uitgangspunt is genomen. Vervolgens is de forward RTS gehanteerd.

Portefeuille rendement

Voor de strategische portefeuilleverdeling wordt aansluiting gezocht bij het beleggingsplan 2011. Elke drie jaar wordt een zogenaamde ALM-studie verricht, waarbij de verplichtingen en beleggingen in samenhang worden bekeken. Via een geïntegreerde benadering worden de belangrijkste elementen van de financiering van het pensioenfonds op elkaar afgestemd. Deze elementen zijn: premiebeleid, toeslagenbeleid en beleggingsbeleid. Eind 2009 heeft de laatste ALM studie plaatsgevonden. Het strategische beleggingsbeleid beschrijft de verdeling van de beleggingsportefeuille over de verschillende beleggingscategorieën. De strategische beleggingsmix is als volgt:

STRATEGISCHE BELEGGINGSMIX	NORM	MIN	MAX
Vastrentende waarden	39%	34%	44%
Aandelen mature	27,5%	22,5%	32,5%
Aandelen emerging markets	12,5%	7,5%	17,5%
Alternatives	4%	0%	10%
Indirect onroerend goed	15%	10%	20%
Liquide middelen	2%	0%	10%
Totaal	100%		

In de modellering wordt uitgegaan van de volgende strategische beleggingsmix:

STRATEGISCHE BELEGGINGSMIX	NORM	MIN	MAX
Vastrentende waarden	41%	36%	46%
Aandelen mature	31,5%	26,5%	36,5%
Aandelen emerging markets	12,5%	7,5%	17,5%
Indirect onroerend goed	15%	10%	20%
Totaal	100%		

De ‘Alternatives’ zijn relatief klein en ondergebracht in de categorie ‘Aandelen mature’.

De ‘Liquide middelen’ zijn ondergebracht in de categorie ‘Vastrentende waarden’.

Het dollarrisico wordt voor 75% afgedekt.

PMA heeft besloten om het rente-afdekkingspercentage bij oplopende renteniveaus te verhogen (verlaging van de rentemismatch risico op basis van nominale verplichtingen). Daarbij wordt gekeken naar de hoogte van de 30-jaars rente van de Nederlandse staatsobligaties. In de modellering wordt uitgegaan van een afdekking conform onderstaande tabel, inclusief de optionele componenten.

30-JAARS RENTE	MATE VAN AFDEKKING
Tot 3,5%	15,0%
Van 3,5% tot 4,0%	17,0%
Van 4,0% tot 4,5%	20,0%
Van 4,5% tot 5,0%	24,0%
Van 5,0% tot 5,5%	29,0%
Van 5,5% tot 6,0%	35,0%
Van 6,0% tot 6,5%	42,0%
Van 6,5% tot 7,0%	50,0%
Van 7,0% tot 7,5% (optioneel)	60,0%
Vanaf 7,5% (optioneel)	75,0%

Voor het lange termijn rendement op vastrentende waarden wordt een rendement van 3,9% verondersteld. Daarbij is in acht genomen dat een deel van de vastrentende portefeuille bestaat uit credits en een deel uit staatsleningen van landen in emerging markets. Vervolgens wordt per beleggingscategorie een risicopremie “gestapeld” op deze 3,9%. De gehanteerde risicopremies zijn 2,4% voor aandelen mature markets en voor indirect vastgoed (voor beide categorieën leidend tot een verwacht rendement van 6,3%) en 2,9% voor aandelen emerging markets (resultierend in een verwacht rendement van 6,8%). De gehanteerde risicopremies zijn aanzienlijk lager dan die gebruikt in het lange termijn herstelplan van PMA van 2009. Dat is mede gedaan omdat de vastrentende portefeuille nu als minder “risicovrij” wordt beschouwd dan indertijd.

Op basis van een rekenkundig rendement van 6,4% met een bijbehorende standaarddeviatie van 14% is af te leiden dat het meetkundig rendement 5,4% bedraagt.

Inflatie

Voor looninflatie is jaarlijks 3,0% en voor prijsinflatie jaarlijks 2% gehanteerd (conform de Continuïteitsanalyse).

Toelichting op resultaten

PMA heeft in 2009 een lange termijn herstelplan opgesteld. Per 30 september 2011 is een situatie ontstaan die het opstellen van een korte termijn herstelplan, en daarmee het bijstellen van het lange termijn herstelplan vereist.

Een praktische complicatie was dat het oude herstelplan betrekking heeft op *kalenderjaren*, maar dat *gedurende* het jaar 2011 de situatie is ontstaan dat bijstelling noodzakelijk werd. Het herstelpad van het korte termijn herstelplan en dat van de eerste drie jaren van het aangepaste lange termijn herstelplan moeten met elkaar in overeenstemming zijn. Verder moet de einddatum van het oude en die van het aangepaste lange termijn herstelplan gelijk zijn. Wij hebben er daarom voor gekozen om het dekkingsgraadsjabloon op te stellen alsof de nieuwe situatie niet op 30 september 2011, maar op 1 januari 2011 is ontstaan. De startdekkingsgraad 2011 van 96,9% is in feite de aanwezige dekkingsgraad per 30 september 2011.

Uit het dekkingsgraadsjabloon blijkt dat voldaan wordt aan de vereisten in het kader van het korte termijn herstelplan. Naar verwachting zal het fonds binnen 3 jaar uit de situatie van dekkingstekort en binnen 15 jaar uit reservetekort zijn gekomen.

Een korte toelichting op de componenten:

M1: In de eerste jaren draagt de premie bij aan het herstel. Na een aantal jaren wordt dit licht negatief.

M2: De solvabiliteitsvrijval op de uitkeringen leidt tot een licht positieve bijdrage in het verloop van de dekkingsgraad, met uitzondering van het jaar 2011.

M3: Het verlenen van een toeslag leidt tot een negatieve bijdrage in het verloop van de dekkingsgraad. Zolang er sprake is van een dekkingstekort zal geen (positieve) toeslagverlening plaatsvinden. Bij dekkingsgraden boven de 105% zal het bestuur zich op eventuele toeslagverlening beraden, waarbij het in het herstelplan opgenomen "herstelpad" in acht zal worden genomen.

M4: Er ontstaat geen resultaat op de gehanteerde rekenrente omdat de systematiek van forward RTS wordt gehanteerd.

M5: Het positief verschil in gemaakt rendement op de beleggingen enerzijds en de benodigde rente voor de voorziening pensioenverplichtingen anderzijds leidt tot een positieve bijdrage in het verloop van de dekkingsgraad.

M6: Dit betreft een saldo post.

Indien gedurende de looptijd van het herstelplan sprake is van ingrijpende wijzigingen in de samenstelling van de technische voorzieningen of in de samenstelling, de omvang en de waarde van de beleggingen zal het bestuur dit direct melden bij DNB. Het bestuur zal tevens de voortgang van het herstelplan jaarlijks evalueren, voor de eerste keer niet later dan medio februari 2012.

Gehanteerd formularium bij dekkingsgraadsjabloon

Algemene formule

De mutatie in de dekkingsgraad kan als volgt in formulevorm worden weergegeven:

$$\Delta DG = \left(\frac{\Delta V}{\Delta TV} - DG_{\text{voor}} \right) * \left(\frac{\Delta TV}{TV + \Delta TV} \right) \quad (1)$$

met:

ΔDG = toename van de dekkingsgraad in procentpunten als gevolg van een mutatie

TV = technische voorziening vóór mutatie

ΔV = mutatie van de waarde van de activa (vermogen) als gevolg van een bepaalde oorzaak

ΔTV = mutatie van de technische voorziening als gevolg van een bepaalde oorzaak

DG_{voor} = dekkingsgraad vóór mutatie

Formules per mutatie-oorzaak

Tabel 1 geeft voor elk van de in het sjabloon onderscheiden mutatiefactor een specifieke uitwerking van deze formule.

	ΔV	ΔTV	$\Delta V/\Delta TV$	$\frac{\Delta TV}{(TV_{\text{primo}} + \Delta TV)}$	ΔDG
M1	Feitelijke premie (P_{feit})	Actuariële bruto premie (P_{act})	PremieDG = $P_{\text{feit}} / P_{\text{act}}$	$\frac{P_{\text{act}}}{(TV_{\text{primo}} + P_{\text{act}})}$	$(\text{PremieDG} - DG_{\text{primo}}) * P_{\text{act}} / (TV_{\text{primo}} + P_{\text{act}})$
M2	Uitkeringen (-U)	Uitkeringen (-U)	100%	$-U / (TV_{\text{primo}} - U)$	$(DG_{\text{primo}} - 100\%) * U / (TV_{\text{primo}} - U)$
M3	0	$\Delta TV_{\text{ind}} = TV_{\text{act}} * \text{ind}\%_{\text{act}} + TV_{\text{niet-act}} * \text{ind}\%_{\text{niet-act}}$	0%	$\frac{\Delta TV_{\text{ind}}}{(TV_{\text{primo}} + \Delta TV_{\text{ind}})}$	$- DG_{\text{primo}} * \Delta TV_{\text{ind}} / (TV_{\text{primo}} + \Delta TV_{\text{ind}})$
M4	0	ΔTV_{RTS}	0%	$\frac{\Delta TV_{\text{RTS}}}{(TV_{\text{primo}} + \Delta TV_{\text{RTS}})}$	$- DG_{\text{primo}} * \Delta TV_{\text{RTS}} / (TV_{\text{primo}} + \Delta TV_{\text{RTS}})$
M5	$p * V_{\text{primo}}$	$b * TV_{\text{primo}}$	$p / b * DG_{\text{primo}}$	$b / (1+b)$	$DG_{\text{primo}} * (p-b) / (1+b)$
M6	onbepaald	onbepaald	onbepaald	onbepaald	$\Delta DG(\text{overige oorzaken}) + \Delta DG(\text{kruis effecten})$

Tabel 1: Uitwerking van de effecten van de verschillende mutatiefactoren

Toelichting symbolen:

DG_{primo} = dekkingsgraad per primo boekjaar

V_{primo} = vermogen per primo boekjaar

TV_{primo} = technische voorziening per primo boekjaar

ΔTV_{RTS} = ΔTV als gevolg van de wijziging van de rentetermijnstructuur

ΔTV_{ind} = ΔTV als gevolg van indexatie.

TV_{act} = deel van de voorziening primo voor de actieve deelnemers

$TV_{\text{niet-act}}$ = deel van de voorziening primo voor de niet actieve deelnemers

p = het totale meetkundige rendement (%) van de gehele beleggingsportefeuille;

b = het benodigde rendement voor de technische voorziening (%).